

bijlage

Bijlage nummer 1
Horend bij kenmerk DGNVLG / 19029669
Datum 05-02-2019
Contactpersoon

Inhoud

1	ONDERWERP AANVRAAG	1
2	PROCEDURE	2
3	WETTELIJK KADER	2
3.1	Relevante artikelen Wet natuurbescherming	2
3.2	Bevoegdheid	2
3.3	Vergunningplicht	3
3.4	De beoordeling van projecten en andere handelingen	3
3.5	Beleid	3
4	INHOUDELIJKE BEOORDELING	5
4.1	Afbakening	5
4.2	Mogelijke effecten en mitigatie	7
4.3	Cumulatie	9
5	CONCLUSIE VERGUNNINGVERLENING	9

1 ONDERWERP AANVRAAG

De aanvraag betreft:

- het mogen verwateren van geïmporteerde mosselen uit gebied River Dee (VK) in het Natura 2000-gebied Oosterschelde door bedrijf Krijn Verwijs Yerseke B.V. met behulp van bestaande mosselvaartuigen op de vaste verwaterpercelen, en op de tijdelijke verwaterpercelen in productiegebied "Oosterschelde Midden" ten noordwesten van de Vondelingsplaat, zoals is aangegeven in figuur 2 van de PB;
- het storten van tarra op één van de daarvoor door RWS aangewezen stortlocaties in de Oosterschelde, waaronder de "Slipperplaat";
- de aanvraag wordt gedaan voor de periode van 1 april 2019 t/m 31 maart 2023.

De Nederlandse mosselverwerkers/-importeurs hebben jaarlijks behoefte aan ongeveer 80 miljoen kg. mosselen om hun afzet in stand te kunnen houden. Door de grote natuurlijke schommelingen in het aanbod uit de Nederlandse productiegebieden en maatregelen voortvloeiend uit aanwijzing van de Waddenzee en Oosterschelde als Natura 2000-gebied is er structureel een tekort aan Nederlandse mosselen ontstaan. Getracht wordt dit tekort op te vullen door het importeren van mosselen. Door de handel geïmporteerde mosselen worden rechtstreeks verwerkt in de bedrijven en deels eerst uitgezaaid op de verwaterpercelen (opslagpercelen van de handel) in de kom van de Oosterschelde en verblijven daar enkele dagen tot enkele weken.

De aangevraagde activiteit kan tot effecten leiden op de beschermde natuurwaarden het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

Voor een uitgebreidere beschrijving van de voorgenomen activiteit wordt korthedshalve verwezen naar de passende beoordeling (PB) bij de aanvraag.

2 PROCEDURE

Op 15 januari 2019 ontving ik uw aanvraag per email. Bij brief van 31 januari 2019 (kenmerk: DGNLVG / 19029669) heb ik de ontvangst van uw aanvraag bevestigd.

3 WETTELIJK KADER

3.1 Relevante artikelen Wet natuurbescherming

In relatie tot het betrokken Natura 2000-gebied zijn in deze relevant de artikelen 2.7, lid 2, en 2.8, lid 1 van de Wet natuurbeheer (hierna: Wnb).

De exacte wetsteksten zijn te raadplegen op www.overheid.nl onder 'wet- en regelgeving'.

3.2 Bevoegdheid

De voorgenomen activiteit valt onder artikel 1.3, lid 1, onder f, sub 1, van het Besluit Natuurbescherming, luidend: niet-handmatige schaal- en

schelpdiervisserij, met inbegrip van het invangen van schelpdierenzaad en van schelpdiercultures en het uitzetten van schelpdieren.

3.3 Vergunningplicht

De aangevraagde activiteit kan mogelijk de kwaliteit doen verslechteren van of een significant verstorend effect hebben op de in hoofdstuk 4 genoemde beschermde natuurwaarden.

3.4 De beoordeling van projecten en andere handelingen

3.4.1. Project met mogelijk significante gevolgen

De door u voorgenomen activiteit is een project in de zin van artikel 2.7, lid 2 van de Wnb dat, afzonderlijk of in cumulatie met andere plannen of projecten kan leiden tot significante gevolgen (gevaar) voor de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura-gebied. Het betreft de uitvoering van bouwwerken of de totstandbrenging van andere installaties of (materiële) werken en andere (materiële) ingrepen in het natuurlijke milieu of landschap, inclusief de ingrepen voor de ontginning van bodemschatten. De door u voorgenomen activiteiten zijn te beschouwen als 1 project omdat zij onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

3.4.2. Passende beoordeling

Voor een project dat, afzonderlijk of in cumulatie kan leiden tot significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen, kan alleen een vergunning verleend worden als een passende beoordeling (hierna: PB) gemaakt is door de aanvrager, rekening houdend met instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. De bij de aanvraag gevoegde PB biedt de grondslag voor de (nadere) vaststelling van de aard en omvang van de gevolgen (mede gelet op de eventuele cumulatie van gevolgen) en de wijze waarop in mitigatie is voorzien. In de PB zijn de effecten getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen uit het aanwijzingsbesluit betreffende Natura 2000 gebied Oosterschelde. Een PB is niet vereist wanneer sprake is van een project dat direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura-gebied. Een PB is evenmin vereist wanneer sprake is van de herhaling of voortzetting van een plan of project waarvoor al eerder een PB is gemaakt en wanneer een nieuwe PB geen nieuwe inzichten kan opleveren. Dit is beide niet aan de orde.

De gevraagde vergunning kan slechts verleend worden, indien ik mij ervan heb kunnen verzekeren dat de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied niet aangetast zullen worden. In het onderstaande volgt mijn beoordeling van de effectenanalyse zoals neergelegd in de PB.

3.5 Beleid

Beleidsnota Invasieve exoten

Uitgangspunt van het beleid zoals omschreven in de Beleidsnota invasieve exoten, is het voorkomen, elimineren en beheersen van invasieve exoten.

Met de term 'invasieve exoten' wordt in de beleidsnota bedoeld op soorten die Nederland en de omliggende wateren niet op eigen kracht kunnen bereiken (exoten) en die schade kunnen aanbrengen aan de nationale biodiversiteit door inmenging met of verdringing van inheemse flora en fauna of die (belangrijke) schade kunnen berokkenen aan economie, dier- en volksgezondheid of de veiligheid (invasief). De noodzaak om in te grijpen hangt af van de aard en ernst van de problemen die een exoot kan veroorzaken. Preventie, bestrijding of beheersing van exoten hoeft slechts plaats te vinden wanneer geïntroduceerde soorten een reële dreiging (kunnen) vormen. Is het echter niet met zekerheid vast te stellen of de soort zich invasief in een introductiegebied kan manifesteren, dan zal er een aparte afweging moeten plaatsvinden, waarbij het voorzorgbeginsel leidend is.

Dat betekent dat wanneer het niet van te voren te bepalen is of een bepaalde soort een bedreiging kan vormen, het beter is om te voorkomen dat deze exoten in de natuur terecht komen en wanneer dat niet gelukt is, kunnen deze exoten het best verwijderd worden wanneer de populaties nog klein en beheersbaar zijn. Als er geen sprake is van een invasieve soort, dan zijn op basis van deze beleidsnotitie de maatregelen preventie, eliminatie en beheersing met betrekking tot deze soort niet aan de orde.

Het beleid is dus met name gericht op het weren van alle niet in het importgebied voorkomende invasieve exoten.

Beleidsregel vergunningverlening schelpdierverplaatsingen ¹

De minister kan voor het importeren en uitzaaien in de Oosterschelde van mariene schelpdieren een vergunning op grond van artikel 2.7 van de Wet natuurbescherming verlenen als is voldaan aan de volgende voorwaarden:

1. De vergunningaanvraag heeft betrekking op mariene schelpdieren afkomstig uit kustgebieden uit OSPAR regio II (Noordzee) en regio III (Keltische zee).
2. Er is aangetoond dat voldoende maatregelen zijn genomen om te voorkomen dat probleemsoorten levend in de Oosterschelde terecht kunnen komen.
3. Er is gebruik gemaakt van een integrale risicobeoordeling en er zijn kritische beheerspunten opgesteld in een control- en managementplan.
4. Het control- en managementplan bevat een schelpdier afhankelijke soorten inventarisatie van het herkomstgebied waaruit blijkt dat er geen probleemsoorten voor het importgebied in het herkomstgebied zijn aangetroffen.
5. Onderdeel van het control- en managementplan is een retrospectieve monitoring om te bewaken dat er toch geen probleemsoorten zijn of worden geïntroduceerd in het importgebied.
6. Indien uit de retrospectieve monitoring blijkt dat probleemsoorten of in potentie probleemsoorten worden gevonden dan dienen er corrigerende maatregelen te worden genomen. Mogelijk te nemen corrigerende maatregelen zijn in het plan vastgelegd.

Beheerplan Natura 2000 Deltawateren Oosterschelde ²

¹ Stcrt. 2012, 12068

² Ministerie van Infrastructuur en Milieu | Rijkswaterstaat, juni 2016. Beheerplan 2016-2022 Natura 2000 Deltawateren, Oosterschelde, pagina 60.

Vrijstellingsvoorwaarden voor mosselteelt

Om negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen te beperken, dient ervoor te worden gezorgd dat er tijdens de werkzaamheden een minimale afstand van 500 meter ten opzichte van foeragerende vogels en 1200 meter van op de plaat rustende zeehonden wordt aangehouden. Mosselzaadvisserij in de Oosterschelde blijft Nb-wet vergunningplichtig, evenals het uitzaaien van buitenlandse mosselen, mosselhangcultures en de invang van mosselzaad met installaties (MZI's).

Tot de niet-vergunningplichtige activiteiten behoort het storten van schelpdiertarra op het Slipperplaatje bij Yerseke afkomstig van de in de Oosterschelde opgeviste schelpdieren, voor zover het geen tarra betreft van schelpdieren van buitenlandse herkomst waarvoor geen uitzaaivergunning is verleend.

*Besluit van Gedeputeerde Staten van Zeeland van 4 juli 2017, nummer 17014114, tot vaststelling van beleidsregels inzake lozing van proceswater en storten van tarra in de Oosterschelde.*³

Systematiek beleidsregels

De beleidsregels kennen een trapsgewijze systematiek voor het beoordelen van vergunningplicht, namelijk:

Voor partijen die afkomstig zijn uit gebieden die als veilig beschouwd worden, is geen vergunning nodig. Proceswater mag onbehandeld geloosd worden en tarra mag zonder vergunning gestort worden op de aangewezen stortlocaties, zie respectievelijk artikel 3 en 8;

Een vergunning is noodzakelijk voor partijen die niet afkomstig zijn uit gebieden die als veilig beschouwd worden, maar waar door middel van een schelpdier afhankelijke soorten inventarisatie-eis aangetoond dat er geen risico op de introductie van probleemsoorten bestaat. Met deze vergunning mag proceswater onbehandeld geloosd worden en tarra mag gestort worden op de aangewezen stortlocaties, zie respectievelijk artikel 4 en 9.

Aan deze vergunningplicht is voldaan als reeds een vergunning voor het uitzaaien of verwateren op verwaterpercelen van deze partijen is verleend door de staatsecretaris van Economische Zaken;

Een vergunning is noodzakelijk voor partijen die niet afkomstig zijn uit gebieden die als veilig beschouwd worden en waarvoor geen schelpdier afhankelijke soorten inventarisatie beschikbaar is. Proceswater mag alleen geloosd worden na behandeling in een getoetste behandelingsinstallatie en tarra moet afgevoerd worden naar een verwerkingsbedrijf.

4 INHOUDELIJKE BEOORDELING

4.1 Afbakening

Gebied

³ Provinciaal blad, nr. 2953, 6 juli 2017.

De activiteit vindt plaats op de vaste verwaterpercelen, aangevuld met het tijdelijke verwaterperceel, binnen N2000-gebied Oosterschelde zoals op kaart figuur 2 aangegeven in de PB.

Eerdere beoordeling

Het verwateren van mosselen door Krijn Verwijs Yerseke B.V. (de aanvrager) op vaste verwaterpercelen in Natura 2000-gebied Oosterschelde is eerder beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming en heeft destijds geleid tot vergunningverlening.⁴ De onderhavige aanvraag gaat over mosselen afkomstig van een ander gebied (River Dee, VK), en het verwateren is daarnaast op een tijdelijk verwaterperceel bij de Vondelingsplaat voorzien.

Het storten van tarra op de Slipperplaat is niet vergunningplichtig volgens het Beheerplan Natura 2000 Deltawateren Oosterschelde. Over het storten op andere door RWS aangewezen stortlocaties uit de aanvraag verwijs ik naar paragraaf 4.2.3 hierna.

Gevolgen

Ten behoeve van de beoordeling van de gevolgen is in de PB geïnventariseerd welke in redelijkheid denkbare typen gevolgen onderzocht moeten worden. Dit betreft:

- Verstoring als gevolg van de uitzaai van mosselen met mosselschepen
- Effecten als gevolg van de introductie van een invasieve exoot.

Volgens de PB vindt het verwateren plaats op percelen die al meer dan 100 jaar in gebruik zijn. Het tijdelijke verwaterperceel noordwest van de Vondelingeplaat is eerder door mij passend beoordeeld en vergund (DGAN-NB/17059841). De volgende effecten kunnen worden uitgesloten want de activiteiten zijn beperkt tot de verwaterpercelen, waarvan de wijze van uitzaaien en opvissen niet veranderd als gevolg van de importen:

- Verontreiniging;
- Verandering dynamiek substraat;
- Mechanische effecten:
- Verandering populatiedynamiek;
- Verstoring of verlies oppervlakte.

Van het gebruik zijn derhalve geen significant negatieve effecten te verwachten voor het habitattype Grote Baaien (H1160).

De habitattypen die in maart 2018 zijn toegevoegd zijn niet relevant voor het verwateren van mosselen.

De diverse beschermde waarden en de relevante instandhoudingsdoelstellingen van het betrokken Natura 2000-gebied staan vermeld op www.rijksoverheid.nl/Inv ('Onderwerpen' > 'Natuur en Biodiversiteit' > 'Natura 2000').

In de PB is ook rekening gehouden met het ontwerpwijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden⁵.

⁴ DGAN-NB/17153735, 4 oktober 2017.

⁵ Stcrt. nr. 12368, 5 maart 2018.

Conclusie afbakening

Ik ben van oordeel dat de afbakening van het gebied, gevolgen en natuurwaarden dat door de aangevraagde activiteit beïnvloed zou kunnen worden in de PB op een juiste wijze heeft plaatsgevonden.

4.2 Mogelijke effecten en mitigatie

4.2.1 Habitatrichtlijnsoorten

Verstoring kan optreden door (vaar)beweging op het water en door geluid als de mosselkotters mosselen uitzaaien op of opvissen van de verwaterpercelen. Dit effect kan mogelijk optreden bij zeehonden en de Bruinvis.

Volgens de PB liggen alle verwaterpercelen op een afstand van meer dan 1000 meter van de dichtstbijzijnde ligplaatsen van zeehonden.

Daarnaast is deze verstoring plaatselijk, tijdelijk en relatief gering ten opzichte van het totaal aan scheepsactiviteiten. Significante negatieve effecten op rustende zeehonden zijn derhalve uit te sluiten en verstoring van passerende bruinvissen zal beperkt blijven. Ik neem deze conclusie over.

Ligplaatsen van de Gewone zeehond zijn onder andere op de Vondelingsplaat en voor Yerseke.⁶

Om de rust te borgen is conform het Natura 2000 beheerplan in de vergunningvoorschriften een voorwaarde (voorwaarde 19) opgenomen dat rustende zeehonden niet dichterbij mogen worden dan tot een afstand van 1200 meter.

Over de Fint stelt de PB dat de verwaterpercelen de doortrek niet belemmeren en dat de soort geen bijvangst is in de mosselkorren. Ik neem deze conclusie over.

4.2.2 Vogelrichtlijnsoorten

- Vogels

De vogelsoorten waarvoor de Oosterschelde kwalificeert als speciale beschermingszone foerageren niet op sublitorale mosselen. Verstoring kan optreden door (vaar)beweging op het water en door geluid als de mosselkotters mosselen uitzaaien op of opvissen van de verwaterpercelen. Dit effect kan mogelijk optreden bij vogels. Volgens de PB zijn van het uitzaaien van mosselen op verwaterpercelen in de Oosterschelde geen significante negatieve effecten te verwachten op kwalificerende broed- en niet broedvogelsoorten in de Oosterschelde. Ik neem deze conclusie over.

De Vondelingsplaat is een kwetsbaar gebied voor vogels.⁷

Mede om dit gebied te borgen is conform het Natura 2000 beheerplan in de vergunningvoorschriften voorwaarde 19 opgenomen dat groepen vogels niet dichterbij mogen worden dan tot een afstand van 500 meter genaderd mogen worden.

⁶ Ministerie van Infrastructuur en Milieu | Rijkswaterstaat, juni 2016. Beheerplan 2016-2022 Natura 2000 Deltawateren, Oosterschelde, bijlage C.

⁷ Ministerie van Infrastructuur en Milieu | Rijkswaterstaat, juni 2016. Beheerplan 2016-2022 Natura 2000 Deltawateren, Oosterschelde, bijlage C.

4.2.3 Mogelijke probleemsoorten voor de Natura 2000- instandhoudingsdoelstellingen

De mosselen bevatten volgens de PB geen probleemsoorten⁸ voor de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen van de Oosterschelde. Bij de Schelpdier Afhankelijke Soorten Inventarisatie (SASI) van de mosselen bij Dee (juli 2018) zijn twee exoten gevonden (Zeesla en Nieuw-Zeelandse zeepok) die geen additief risico vormen omdat deze soorten al lange tijd in de Oosterschelde voorkomen. Ik neem de voorgaande conclusie uit de PB over.

Aanvullend op de PB heb ik vastgesteld dat de uitheemse soort *Nemertesia antennina* die volgens bijlage 2 van de PB tussen de mosselen is aangetroffen eveneens geen probleemsoort is voor de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen, want de zeespriet is "in de Nederlandse Noordzee meerdere keren gevonden bij scheepswrakken, in de Oosterschelde en regelmatig aangespoeld op het strand. Vermoedelijker algemener dan gedacht, of de laatste decennia toegenomen"⁹.

De in de passende beoordeling en in het Schelpdier Import Monitoring Protocol¹⁰ (SIMP) genoemde maatregelen die moeten worden genomen indien onverhoopt toch een probleemsoort wordt geconstateerd, zijn ter borging opgenomen in de vergunningvoorschriften 12 en 16.

Er is aan de vergunningplicht vanwege de Gedeputeerde Staten van Zeeland inzake storten van tarra in de Oosterschelde (zie paragraaf 3.5) voldaan, door de uitgifte van de onderhavige vergunning voor het verwateren op verwaterpercelen. Er is namelijk geen additief risico dat het tarra probleemsoorten bevat grond van de SASI en de vergunningvoorschriften uit het SIMP.

4.2.4 Stikstof

M.b.t. tot de verwaterpercelen in De Kom van de Oosterschelde is de voorgenomen activiteit is al zeer lang onderdeel van de reguliere bedrijfsvoering van de mosselbedrijven. Er wordt ten aanzien van de noodzaak tot verwateren geen onderscheid gemaakt tussen mosselen afkomstig uit Nederland, dan wel uit andere landen. Dit betekent dat de activiteit niet leidt tot meer of andere scheepsbewegingen tussen de bedrijven en de verwaterplaatsen in De Kom. Er is derhalve geen sprake van een toename van stikstofemissie of -depositie.

Met betrekking tot de additionele verwaterpercelen bij de Vondelingeplaat geldt dat voor de aanleg en het gebruik hiervan het aspect stikstofdepositie reeds afzonderlijk is beoordeeld. Zie de Wnb-vergunning (kenmerk DGAN-NB/17059841) die voor de aanleg en het gebruik van deze additionele verwaterplaatsen is verleend.

⁸ Probleemsoort: Een soort waarvan op basis van de best beschikbare wetenschappelijke kennis kan worden aangenomen dat deze een negatieve impact kan hebben voor de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000 gebied. Uit: A. Gittenberger (2018). Schelpdier Import Monitoring Protocol Vierde druk februari 2018 / GiMaRIS_2018_09

⁹ http://www.anemoon.org/flora_en_fauna/soorteninformatie/soorten/id/2642/

¹⁰ A. Gittenberger (2018). Schelpdier Import Monitoring Protocol Vierde druk februari 2018 / GiMaRIS_2018_09

4.3 Cumulatie

Bij vergunningverlening voor een project dient een beoordeling plaats te vinden van de cumulatieve gevolgen indien het project, afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen, significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende Natura 2000-gebied. Vergunning kan alleen verleend worden als het project afzonderlijk of in combinatie met andere projecten geen significante gevolgen heeft.

Ik heb hiervoor reeds geconcludeerd dat de uitvoering van de voorgenomen activiteit zelfstandig beschouwd, niet kan leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in het betreffende Natura 2000-gebied of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het betreffende gebied is aangewezen.

Ik concludeer dat in de aangeleverde PB een volledige en juiste cumulatie-toetsing is uitgevoerd.

5 CONCLUSIE VERGUNNINGVERLENING

Met de door u uitgevoerde PB als bedoeld in artikel 2.8, lid 1, van de Wnb, en de daarbij behorende rapportages en documenten, is de zekerheid verkregen dat met het uitvoeren van de aangevraagde activiteit, rekening houdend met de relevante instandhoudingsdoelstellingen en met inachtneming van de in de vergunning opgenomen voorschriften, waaronder mitigerende maatregelen, geen aantasting zal optreden van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

Op grond van het bovenstaande ben ik van mening dat de gevraagde vergunning, onder de opgenomen voorschriften en beperkingen, kan worden verleend.